

CONSILIUL NAȚIONAL AL AUDIOVIZUALULUI

Autoritate publică autonomă

București, ROMÂNIA

Bd. Libertății nr.14, sector 5, cod 050706

Fax: (004)021-305.53.54 Tel./fax: (004)021-305.53.56

www.cna.ro

TelVerde : 0.800.888.555 e-mail : cna@cna.ro

Decizia nr. 9 din 15.01.2015

privind amendarea cu 20.000 lei a S.C. ANTENA TV GROUP S.A.

București, Str. Gârlei nr. 1B, Clădirea Grivco Business Center, sector 1

CUI RO 1599030

- pentru postul de televiziune ANTENA 1

București, Șos. București-Ploiești, nr. 25-27, sector 1

Întrunit în ședință publică în ziua de 15 ianuarie 2015, Consiliul Național al Audiovizualului a analizat raportul de monitorizare, precum și reclamațiile înregistrate la C.N.A sub nr. 12504 și 12505 din 22.10.2014, cu privire la emisiunea „Acces direct” difuzată de postul ANTENA 1, în data de 21.10.2014.

Postul de televiziune ANTENA 1 aparține radiodifuzorului S.C. ANTENA TV GROUP S.A. (licența audiovizuală nr. TV 012.4/25.01.1993 eliberată la 10.04.2012, decizia de autorizare nr. 025-4/14.06.1994 eliberată la 14.11.2013).

Analizând raportul de monitorizare și vizionând înregistrările, membrii Consiliului au constatat că radiodifuzorul S.C. ANTENA TV GROUP S.A. a încălcat prevederile art. 41 alin. (1) lit. c) din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit dispozițiilor invocate, furnizorii de servicii media audiovizuale nu pot difuza imagini care exploatează sau scot în evidență traumele ori traumatismele unei persoane. Fac excepție cazurile umanitare, pentru difuzarea cărora este necesar acordul persoanei în cauză sau al familiei.

În fapt, postul de televiziune ANTENA 1 difuzează, în direct, de luni până vineri, de la ora 17.00, emisiunea „Acces direct”, cu semnul de avertizare AP, prezentată de d-na Simona Gherghes.

În data de 21.10.2014, în cadrul emisiunii „Acces direct” a fost prezentat un subiect legat de prima operație de schimbare de sex efectuată în România, în urmă cu 20 de ani. La emisiune a participat persoana care a suferit această operație și a vorbit despre dramele prin care trece, după ce a renunțat la sexul masculin, pentru a deveni femeie.

În baza raportului de monitorizare și a imaginilor vizionate, membrii Consiliului au constatat că radiodifuzorul a difuzat emisiunea cu încălcarea prevederilor invocate, întrucât a exploatat traumele persoanei din discuție, emisiune cu privire la care au fost primite și reclamații.

Redăm din raportul de monitorizare:

„Titluri pe ecran: LACRIMILE PRIMULUI BĂRBAT DEVENIT FEMEIE ; SORINA: “MĂ SIMT FOARTE RĂU! NU MAI SUPT!”; SORINA: “MI-AM SCOS SILICOANELE!”; SORINA: “PRIMA OPERAȚIE A REUȘIT , A DOUA NU”; SORINA: “DE DOUĂ LUNI AM CHINURI GROAZNICE”; SORINA: “M-AM SIMȚIT MEREU FEMEIE”; SORINA: “SUNT ORFANĂ”; PRIMA OPERAȚIE DE SCHIMBARE DE SEX DIN ROMÂNIA; SORINA A CRESCUT ÎNTR-O CASĂ DE COPII; SORINA: AM

REGRETAT OPERAȚIA DE SCHIMBARE DE SEX; SORINA: “MI-AM DAT CU SODĂ PE FAȚĂ “; SORINA: “AM FĂCUT TRATAMENTE HORMONALE”; SORINA: “ÎMI CADE PĂRUL”; BAHMU: “SORINA A FOST UN EXPERIMENT”; SORINA: “CERȘESC CA SĂ ÎMI REFAC OPERAȚIA”; SORINA: “BĂIEȚII MĂ BĂTEAU LA ȘCOALĂ “;

Invitați în studio: doamnele Mara Bănică și Adriana Bahmuțeanu.

„Simona Gherghe: *Simțea că era o femeie prizonieră în trupul unui bărbat. Primul român care a făcut o operație de schimbare de sex trece acum prin chinuri de neimaginat. La aproape 20 de ani de când Sorin a devenit Sorina, viața ei s-a schimbat complet și din păcate nu în bine. Sorina are chipul desfigurat, iar durerile pe care le simte nu pot fi explicate în cuvinte. Să urmărim drama ei de când a devenit femeie.*

Pe parcursul expunerii de către prezentatoare a situației, pe ecran partajat s-au derulat imagini cu o persoană ce avea înfățișarea unei femei. Deasupra acestor imagini, în această parte a ecranului era scris **Atenție! Imagini care pot afecta emoțional telespectatorii!** sursa: Observator 1995.

A urmat un material în care erau prezentate fotografiile cu o persoană, mai întâi ca bărbat, apoi ca femeie. La un moment dat, pe ecran scria ÎN URMĂ CU 19 ANI. Apoi au fost difuzate imagini cu aceeași persoană pe un pat de spital. Pe ecran s-a păstrat același mesaj de atenționare **Atenție! Imagini care pot afecta emoțional telespectatorii.** sursa Observator 1995.

Apoi pe ecran a apărut scris: ACUM, SORINA !

Ulterior, în cadru a fost prezentată o persoană ce prezenta leziuni faciale, deducându-se ca aceasta este tot Sorina, așa cum arată în prezent.

Titrat pe ecran *Sufăr. Mă doare foarte rău.*

Apoi pe ecran a apărut scris PRIZONIER ÎN PROPRIUL CORP! O VIAȚĂ FRÂNTĂ, O IDENTITATE ÎNFRÂNTĂ! MUTILATĂ SĂ ÎȘI AFLE CONDIȚIA .

Au urmat alte fotografii cu aceeași persoană de pe vremea când era bărbat și apoi câteva fotografii de când a devenit femeie, precum și imagini cu un act medical.

Voce din off: *Îl cheamă mereu pe Dumnezeu să vadă ce a mai rămas din ea sau din el. La 38 de ani, Sorina parcă nu știe nici acum cine e cu adevărat. După aproape 20 de ani de când și-a luat soarta în propriile mâini și din Sorin a devenit Sorina destinul se revoltă din nou .*

Pe ecran a apărut scris DOUĂ IDENTITĂȚI, ÎNTR-UN SINGUR TRUP...

Voce din off: *Priviți imaginile ! Așa arăta acum 20 de ani!* Pe ecran a apărut o fotografie de buletin a unui bărbat. Pe ecran era afișat SORIN RAȚIU , acum 20 de ani BĂRBAT .

Voce din off: *Așa arăta acum 19 ani.* Apoi pe ecran a apărut imaginea unei femei, fiind scris SORIN RAȚIU , acum 19 ani, FEMEIE .

Ultima imagine a seriei era de acum. Voce din off: *Și așa arată acum!* Pe ecran era scris SORIN RAȚIU, ACUM!

Pe ecran era imaginea aceleiași persoane cu leziuni faciale, care mai apăruse la un moment dat în cadru.

Din nou pe ecran a apărut O VIAȚĂ FRÂNTĂ, O IDENTITATE ÎNFRÂNTĂ...

Voce din off: ***Da este paralizant, pentru că e vorba de aceeași persoană care a trecut prin schimbări majore și acum e de nerecunoscut. Pe ecran partajat erau redată fotografiile din diverse perioade ale aceleiași persoane, după cum susținea vocea din off.***

Voce din off: ***Prizonier în propriul corp, Sorina parcă nu-și găsește locul. Are inima sfârțecată de întrebări, de căutări neîncetate și mai are trupul și sufletul plin de răni. Da, la aproape două decenii de la marea transformare, care a sperat că îi va da liniștea și fericirea, Sorina pare mai pierdută decât înainte, pierdută și chinuită de dureri cumplite. Are un buletin, dar nu are identitate. Anul 1995 a fost cel care avea să îi marcheze pe vecie soarta, dar și lumea medicală. Sorina sau Sorin Rațiu șoca toată România acum 20 de ani. Era primul român care făcea operația de schimbare de sex. Nu a fost un moft pentru Sorina, era o drama greu de acceptat pentru mulți, dar mult mai greu de îndurat pentru el care arăta ca un bărbat, dar nu se simțea deloc așa. Ani la rândul s-a simțit închisat în propriul trup. Se simțea femeie însă oglinda arăta altceva, iar asta îl înnebunea. A avut curajul să facă orice doar ca să se simtă o ființă liberă. A vrut să rupă bariera celor două identități prinse într-un singur trup. Așa a luat decizia capitală și s-a hotărât să se transforme din bărbat în femeie. Din Sorin în Sorina. Pe parcursul expunerii de către vocea din off a situației, pe ecran au apărut imagini cu aceeași persoana de pe vremea când era bărbat și apoi femeie. Ulterior a fost redat, din nou, același dialog menționat mai sus.***

Voce din off: *Operația a fost una dificilă și pentru medicii cu experiență. Atunci i s-a spus că după intervenție va avea o viață nouă ca orice femeie normală. Așa a și încercat să trăiască, să se îngrijească, să își schimbe look-ul, să fie mai feminină, mai cochetă, însă ceva, ceva nu era totuși în regulă. Pe ecran s-au derulat imagini*

cu persoana în cauza de când a devenit femeie, precum și imagini din timpul unei intervenții chirurgicale care au fost parțial blurate. Apoi a urmat un scurt interviu din prezent cu un reporter împreună cu Sorina așa cum arată ea acum.

Sorina, în prezent: *Prima operație m-o operat, mi-o reușit operația. Am făcut și a doua operație, m-am operat la Sibiu și mi-a făcut transplant ...mi-a făcut transplant. **Mi-o pus carne pe undeva și mă doare foarte rău. Îmi pare foarte rău că am făcut intervenție la Sibiu, nu trebuia să fac lucrul ăsta.***

Voce din off: *Nici tratamentele hormonale nu funcționau așa cum își dorea ea. Așa că Sorina a mai făcut o mișcare radicală.*

Titrat pe ecran: **Mi-am dat cu sodă pe față.** Sursa *Observator* 2004, pentru a arăta că este un material filmat în 2004.

Reporter: *De ce ?*

Sorina, în prezent: *Să nu mai am păr.*

Voce din off: **Condamnată la suferință infinită, Sorina răătăcește acum prin lume, își târăște trupul torturat, chipul mutilat și sufletul încarcerat încă și se tot caută.** Au continuat imaginile din diferite etape din timpul intervenției chirurgicale, după ce a devenit femeie, din prezent.

Sorina, în prezent (titrat pe ecran): *Mie nu-mi pare rău că m-am făcut femeie.*

Voce din off: *Îi pare rău doar că nu găsește explicații și soluții pentru chinul său.*

Sorina, în prezent: **Am dureri foarte grave și când stau pe scaun mă doare foarte rău. Nu pot, nu, eu nu mai pot să mai stau. Vreau dacă vrea cineva să-mi scoată transplantul ăla.**

Voce din off: *Omul fenomen despre care odinioară toți își doreau să afle mai multe stă acum la răscruce de dureri. Este mutilată de două ori, cerșește un colț de liniște și un colț de pâine. Singură, așa cum s-a născut se roagă doar să scape de dureri, de teamă și de disprețul celor din jur.*

Pe ecran partajat, pe parcursul materialului au fost derulate, în partea dreaptă, imagini post operatorii din anul 1995. Pe tot parcursul difuzării materialului, în partea de sus a ecranului a rămas scris Atenție! Imagini care pot afecta emoțional telespectatorii!

A urmat discuția din platou unde Sorina a venit îmbrăcată decent, iar leziunile de pe față, vizibile în material, nu mai erau atât de evidente în cadrul discuției din platou.

Simona Gherghe: **Hai să, hai să o luăm așa pe rând! În 1995 ce ți-a făcut profesorul Lascăr?**

Sorina: **Mi-o făcut ...mi-o tăiat din burtă și mi-o tăiat și din partea asta jos. A făcut un gest cu mâna în partea de jos însă imaginea de pe ecran nu a arătat. Și mi-o băgat sub... mi-o luat carne de undeva din burtă, carne de undeva ce știu de unde, de unde l-o avut și mi-o băgat de sub jos.**

Simona Gherghe: *Adică ți-a refăcut organele sexuale, te-a făcut din bărbat femeie!*

Sorina: *Da , am încercat să fac sex, sexuale, n-am putut să fac niciodată pentru că, pentru că nu pot să fac nimic. Am dureri, când mă duc la, dacă mă duc la baie consum două, trei hârtie igienică și nu am bani să cumpăr acest... îmi vine sânge, mă doare, am probleme și trebuie scos transplantul.*

Simona Gherghe: *Ai și silicoane ?*

Sorina: *Silicoane le am avute, mi le-o scos, le-am băgat vată în sutien, arătând cu mâna către bust. (...)*

Simona Gherghe: **Ce fel de transplant ?**

Sorina: **Mi-o îmbrăcat sub... mi-o tăiat burta**

Simona Gherghe: **Organele genitale!**

Sorina: *Da!*

Simona Gherghe: *Ți le-au îmbrăcat.*

Sorina: **Mi-au îmbrăcat și mi-o pus pielea aia și mă deranjează foarte mult, îmi vine sânge, îmi vine apa aia , am bazinul ăla lung, până îmi vine apa din burtă...** arăta un semn cu mâna în aer ca și cum ar fi fost un tub sau un fir.

Simona Gherghe: *Da să nu intrăm în detalii chiar așa anatomice că nu ne sunt de foarte mare folos.(...)*

Simona Gherghe: *Ai făcut ceva în 2004, ți-ai dat cu sodă pe față.*

Sorina: *Da eu știam că, încercam oric,e dar știam că arde soda*

Simona Gherghe: *Vroiai să scapi de părul de pe față?*

Sorina: *Păr, da(...)*

Adriana Bahmuțeanu: **Auzi, dar ei ți-au făcut, ți-au reprodus un fel de aparat genital din câte am înțeles eu. L-au făcut doar pe dinafară estetic sau și înăuntru, tu ai organe de femeie adică...**

Sorina: **N-am ovare, uter!**

Adriana Bahmuțeanu: **N-ai!**

Sorina: *N-am!*

Adriana Bahmuțeanu: ***Dar ce ai? Uter nu ai, vagin ai?***

Sorina: ***Am gaură adâncă, mie tot îmi vine apa aia de acolo îmi vine sânge și de acolo am probleme!***

Simona Gherghe: *Să nu mai intrăm...*

Adriana Bahmuțeanu: *Nu, ar trebui să cunoaștem, să știm lucrurile astea!*

Mara Bănică: ***Dar nu știi dacă ai un vagin cu labii, medical vorbind acum, cum se cheamă?***

Sorina: ***Dar e îmbrăcat în transplantul ăla și mă doare acolo.***

Mara Bănică: *Eu nici nu înțeleg ce zici cu transplantul*

Adriana Bahmuțeanu: ***E un transplant de la o femeie, E un transplant de la o femeie sau e doar o grefă de piele?***

Mara Bănică: *Nu, e pielea ei!*

Simona Gherghe: *Nu, e pielea ta!*

Sorina: *E grefă probabil, e grefă, deci e grefă de la burtă!*

Adriana Bahmuțeanu: *Deci nu e transplant de la vreo moartă ?*

Sorina: *Nu!*

Mara Bănică: *Nu mă, nu!*

Adriana Bahmuțeanu: *Nu, e grefă de piele!*

Sorina: *De la burtă!*

Mara Bănică: *I-a construit-o...*

Adriana Bahmuțeanu: *Deci a luat...*

Sorina: *De la plămâni...*

Adriana Bahmuțeanu: ***Deci i-a luat un lambou de piele de pe burtă !***

Sorina: ***Și a mai tăiat grăsimea probabil, ce știu eu...***

Adriana Bahmuțeanu: ***și i l-a băgat înăuntru ca să-i facă un fel de tub vaginal, da, am înțeles, iar țesutul ăla a necrozat!***

Sorina: ***S-o înnegrit și mă doare și mă duc la baie...***

Mara Bănică: *Și tu acolo practic ai și aparatul urinar, nu?*

Sorina: *Când fac... n-am aparat!*

Mara Bănică: *Păi cum?*

Simona Gherghe: *Nu, nu știe!*

Mara Bănică: *Da, nu știe!*

Adriana Bahmuțeanu: *Pe acolo faci pișu!*

Sorina: ***Când fac pipi adică n-am probleme dar când fac treaba mare îmi vine...***

Simona Gherghe: ***Da, hai să nu ... vă rog din suflet !(...)***

Au urmat imagini din anul 1995 când a avut loc operația. Imaginile înfățișând intervenția chirurgicală au fost blurate. Au fost prezentate din nou cadrele ce expuneau discuția dintre reporter și Sorina, pe vremea aceea, recent operată. Au fost redată de asemenea și câteva declarații ale medicilor de atunci."

Membrii Consiliului au constatat că radiodifuzorul a încălcat prevederile art. 41 alin. (1) lit c) din Codul audiovizualului, întrucât, în cadrul emisiunii „Acces direct”, din 21 octombrie 2014, au fost difuzate imagini în care erau prezentate traumatismele faciale ale persoanei care suferise operația de schimbare de sex, din bărbat în femeie.

Membrii Consiliului au constatat că, deși imaginile exploatau traumele unei persoane, având un impact emoțional negativ asupra publicului (aspect sub care a și fost avertizat: Atenție! Imagini care pot afecta emoțional telespectatorii!), radiodifuzorul a optat pentru difuzarea repetată a unor astfel de imagini.

De asemenea, membrii Consiliului au constatat că difuzarea insistentă a unor astfel de imagini, însoțite de titluri și de comentarii prin care erau subliniate suferințele persoanei din discuție, au fost de natură să amplifice și să exploateze dramele acesteia, căreia, fiind prezentă în emisiune, i-au fost cerute și detalii

anatomice (Adriana Bahmuțeanu: *Dar ce ai? Uter nu ai, vagin ai?*/ Sorina: *Am gaură adâncă, mie tot îmi vine apa aia de acolo îmi vine sânge și de acolo am probleme!* Mara Bănică: *Dar nu știi dacă ai un vagin cu labii, medical vorbind acum, cum se cheamă/ și i l-a băgat înăuntru ca să-i facă un fel de tub vaginal, da, am înțeles, iar țesutul ăla a necrozat!* Sorina: *S-o înnegrit și mă doare și mă duc la baie.../ Adriana Bahmuțeanu: *Pe acolo faci pișu!* Sorina: *Când fac pipi adică n-am probleme dar când fac treaba mare îmi vine...*)*

În aceste condiții, membrii Consiliului consideră că o asemenea abordare contravine flagrant prevederilor invocate, care nu permit furnizorilor de servicii audiovizuale difuzarea de imagini care exploatează sau scot în evidență traumele ori traumatismele unei persoane, cu excepția cazurilor umanitare, situație care nu se circumscrie faptei reținute în sarcina radiodifuzorului.

Pentru aceste considerente, având în vedere că radiodifuzorul a mai fost sancționat anterior pentru încălcarea prevederilor privind demnitatea umană, ținând cont de criteriile de individualizare a sancțiunii prevăzute de art. 90 alin. (4) din Legea audiovizualului, membrii Consiliului au propus amendarea S.C. ANTENA TV GROUP S.A. cu suma de 20.000 lei.

Supusă la vot, propunerea de amendare a radiodifuzorului a fost adoptată în condițiile și cu respectarea dispozițiilor art. 15 din Legea audiovizualului, cu modificările și completările ulterioare.

În temeiul dispozițiilor art. 91 alin. (1) și (3) din Legea audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare,

Consiliul Național al Audiovizualului adoptă următoarea

DECIZIE:

Art. 1. Radiodifuzorul S.C. ANTENA TV GROUP S.A. (licența audiovizuală nr. TV 012.4/25.01.1993 eliberată la 10.04.2012, decizia de autorizare nr. 025-4/14.06.1994 eliberată la 14.11.2013 pentru postul de televiziune ANTENA 1) **se sancționează cu amendă în quantum de 20.000 lei** pentru încălcarea prevederilor art. 41 alin. (1) lit. c) din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. În conformitate cu prevederile art. 93 alin. (3) din Legea audiovizualului, prezenta decizie poate fi atacată direct la secția de contencios administrativ a curții de apel, fără a fi necesară formularea unei plângeri prealabile, în termen de 15 zile de la comunicare.

Art. 3. Potrivit dispozițiilor art. 93¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare, radiodifuzorul are obligația de a transmite în următoarele 24 de ore de la comunicare, sonor și vizual, de cel puțin 3 ori, în intervalul orar 18.00-22.00, din care o dată în principala emisiune de știri, următorul text:

„Consiliul Național al Audiovizualului a sancționat postul ANTENA 1 cu amendă de 20.000 lei pentru încălcarea dispozițiilor art. 41 din Codul audiovizualului, întrucât, în cadrul emisiunii „Acces direct” din 21 octombrie 2014, au fost difuzate imagini care exploatau traumele unei persoane, în urma unei intervenții chirurgicale de schimbare de sex.

Potrivit dispozițiilor invocate, furnizorii de servicii media audiovizuale nu pot difuza imagini care exploatează sau scot în evidență traumele ori traumatismele unei persoane. Fac excepție cazurile umanitare, pentru difuzarea cărora este necesar acordul persoanei în cauză sau al familiei. ”

Vă atragem atenția că textul nu poate fi difuzat în calupuri de publicitate.

PREȘEDINTE,

LAURA GEORGESCU

Întocmit, Serviciul juridic și reglementări

Șef Serviciu, Dumitru Ciobanu